

"Vi har skabt et kæmpe maskineri, som hoster meget lidt effekt ud"

Hvis vi startede fra scratch med at bygge vores land op; ville vores forretningsplan så indeholde det offentlige system, vi har i dag? lyder spørgsmålet fra erhvervsmanden Henrik Lind og ildsjælen Steffen Rasmussen. (Foto: Tor Birk Trads)

Carsten Terp Beck-Nilsson | 29. september 2016 kl. 3:00

UMAGE PAR: Vores sociale system er blevet et bureaukratisk monster, der får for lidt ud af pengene og lader de udsatte borgere i stikken, mener milliardæren Henrik Lind og den tidligere hjemløse Steffen Rasmussen.

Den ene er tidligere hjemløs, har ingen uddannelse og er erklæret rød. Den anden er en succesrig erhvervsleder, som hører til ikke bare den rigeste procent, men den rigeste promille i Danmark.

Journalistisk virker det oplagt at caste Henrik Lind og Steffen Rasmussen som Bossen & Bumsen. Men så ville man gøre sig skyldig i præcis det, de begge opponerer stærkt imod: At sætte mennesker i kasser.

Og samtidig ville man ignorere den fælles erkendelse, der ligger lige under overfladen hos de to: Der er noget rivende galt med det sociale system i Danmark og især med den måde, vi behandler vores mest udsatte og sårbare borgere.

"Man er nødt til at stille sig selv spørgsmålet: 'Hvis vi startede fra scratch med at bygge vores land op; ville vores forretningsplan så indeholde det offentlige system, vi har i dag?'" siger Henrik Lind med et af den slags spørgsmål, der rummer svaret i sig selv.

CITAT

*Den der tese med, at folk ikke gider og bare skal presses;
den er forfejlet og skaber bare flere folk på overførselsindkomster.
Steffen Rasmussen, Leder, Fundamentet*

Her går ingen forgæves

Den aarhusianske elkøbmand med milliardformuen sidder omgivet af pottedplanter og nips, væglamper med plisserede skærme, guldindrammede malerier og en sættekasse med småsten og muslingeskaller, mens den sorte labrador, Ramses, trisser omkring og spreder en stemning af ubetinget kærlighed og accept.

Det kunne være en mormors dagligstue. Men det er Steffen Rasmussens hjemmebane – en lille forening, der hjælper udsatte mennesker i Aarhus.

Et team af frivillige står klar til at hjælpe de mennesker, som træder ind af døren hos Fundamentet i Aarhus.
[Foto: Tor Birk Trads]

Her er trangt visse steder, men samtidig rummeligt. For hos Fundamentet går ingen forgæves. Der er ingen krav om en diagnose eller en henvisning. Man behøver ikke engang at oplyse sit cpr-nummer.

"Det er en grundlæggende præmis, at alle kan komme ind uanset alder, og at der ikke ligger en forhåndsbeskrivelse af, hvem vi kan hjælpe," siger Steffen Rasmussen.

"Folk kommer ind: 'Du ser trist ud i dag, er du okay?'. Fortæl mig noget ud fra det, og så vurderer vi, hvad vej vi skal. Jo mere man kender folk, jo flere problemer dukker der ofte op."

Igen og igen og...

Det er i den jordnære tilgang til mennesker med ondt i livet, Steffen Rasmussen og Henrik Lind har fundet hinanden. Og det er samtidig afsættet for deres kritik af det sociale system i Danmark, som de oplever er blevet til et bureaukratisk maskineri, der er helt afkoblet fra de mennesker, der har brug for hjælp.

"I det offentlige skal de unge underskrive og udfylde tonsvis af dokumenter, før man overhovedet kan komme i gang med en samtale. Og de skal sige ting, de har fortalt 40 gange før," siger Steffen Rasmussen.

"Det er især den, vi hører fra de unge: 'Jeg har forklaret det her til den ene og den anden.' Og det er sådan noget, jeg gerne vil undgå; at de føler, de hele tiden skal starte forfra, og at det bare er dokumentation for dokumentationens skyld."

"Hvorfor er der nogen, der skal svare på de samme spørgsmål fra flere forskellige sagsbehandlere? Det giver jo ingen mening," indskyder Henrik Lind.

"Det er spild af samfundsressourcer, som kunne have været brugt meget bedre på at stille spørgsmålet én gang og så bruge resten af tiden på at finde ud af, hvordan man skal forholde sig til svaret."

Hver krone skal skabe effekt

Lige nøjagtig den bedst mulige anvendelse af ressourcerne ligger ham meget på sinde. Igennem sit investeringsselskab, Lind Invest, støtter han forskellige velgørende formål. Derfor modtager han også mange ansøgninger, men det er langt fra alle, der slipper gennem nåleøjet.

"Der er jo ikke ét projekt, jeg får ind af døren, jeg ikke kan have sympati for. Uanset om det er Danmarksindsamlingen eller Hospitalsklovner. Der er ikke noget af det, som ikke matcher mit

værdisæt. Men det, vi fokuserer på, er, det skal skabe værdi, og at vi skal kunne måle på den værdi. Hvad hjælper det, når vi støtter med en krone?" siger Henrik Lind.

Og her har han – paradoksalt nok – en allieret i Steffen Rasmussen. For selv om ildsjælen tordner mod dokumentationskrav i det offentlige, har han intet imod effektmåling.

"Jeg synes, at målinger er helt vildt dejlige. Det handler om måden, man måler på. Om man måler for at opfylde et behov i en stor, bureaukratisk kasse, der skal vide alt muligt, fordi det kræver systemet, eller om man måler for at kunne se, om ens arbejde virker, og hvor man skal rette til," siger Steffen Rasmussen.

Det umage par, Steffen Rasmussen og Henrik Lind, sammen med Fundaments firbenede spreder af god karma, Ramses. [Foto: Tor Birk Trads]

Ingen ros for at tænke på borgerne

Målinger – med mening – efterlyser Henrik Lind i det offentlige.

"Jeg ser et system, som reelt ikke måler effekten af sit arbejde, og som, når det måler, ikke tager konsekvensen af de resultater, der kommer frem," siger han.

Det udsagn kan givetvis virke stødende på en sagsbehandler, som føler sig klistret til i dokumentationskrav. Men det, mener Henrik Lind, er mere et udtryk for, at man måler på den forkerte måde.

"De får jo ikke ros og anerkendelse for at tænke på borgeren. Det er ikke det, de bliver målt på. Det er ikke det, der er succeskriteriet. Tværtimod risikerer de at få ris, hvis de ikke følger retningslinjer og vejledninger," siger han.

Henrik Lind mener, at udgangspunktet ville blive et helt andet, hvis man i stedet spurgte sagsbehandlerne, hvordan de gerne vil måles.

"Det er da den ultimative frihed: 'Hvad er dit succeskriterie?', 'Hvordan trives du i dit job?', 'Hvad skal der til for, at du synes, du lykkes?'. Jeg tror ikke, de fleste vil sige, at det er superfedt og motiverende at møde op på arbejde hver dag, hvis bare de overholder loven," siger han.

Døren lukker aldrig

En måling af Fundaments såkaldte SROI – social return on investment – viser, at den lille forening skaber samfundsværdi for 13,65 kroner for hver anvendt krone. Primært fordi foreningen er god til at få unge i uddannelse og beskæftigelse.

Det er en tålmodig og vedholdende tilstedeværelse i de udsatte borgeres liv, der skaber resultaterne, mener Steffen Rasmussen. Fastholdelse, kalder han det.

"Kommunen har mange fine tilbud, og der arbejder rigtig mange dejlige mennesker. Problemet er, at du får seks måneder i et forløb. Når de er gået, så er den dør bare lukket. Så får du at vide, at din sag afsluttes, og du kan komme over i noget andet. Hos os er der aldrig nogen dør, der lukker," siger han.

Steffen Rasmussen nævner, at nogle af de unge, som kom i uddannelse efter et forløb for halvandet år siden, stadig kommer på Fundamentet.

"De blev ved med at falde i nogle huller, og nu har de så siddet nede ved os og læst til eksamen," siger han og fortæller, at han lige har været på den psykiske skadestue med en, der fik en nedtur efter ellers at have klaret sig godt i et år.

"Folk bliver ved med at komme tilbage. Det er hårdt nogle gange, men det er også rigtig godt. For det betyder, at de bliver fastholdt. Og du kan jo ikke fastholde folk, hvis samarbejdet med dem ophører," siger Steffen Rasmussen.

Han oplever, at han og hans folk modtager en tillidserklæring fra de mennesker, de hjælper – men at sådan en tillid kan vendes til det modsatte.

"Mange mennesker har oplevet rigtig meget svigt. Og det kan godt være, at et kommunalt tilbud har gode intentioner, men hvis døren lukker, så vil der på et eller andet tidspunkt komme en følelse af svigt, eller at man bare er et sagsnummer," siger han.

Folk er jo ikke dovne

At Fundamentets dør aldrig lukker, er imidlertid ikke det samme som at lade folk blive hængende i deres elendighed, pointerer Steffen Rasmussen. De skal også videre. Men det skal ske, når de selv er klar – og i nogle trykke rammer.

"Der er nogen, som vi skal gøre alt for i et halvt år, før vi kan sige, at nu skal de selv. Andre har brug for lidt støtte i en uge," siger han.

Steffen Rasmussen oplever ind imellem folk, der ikke gider. Det kræver en mere håndfast tilgang. Og en enkelt gang i løbet af to år har han måttet kaste håndklædet i ringen.

"Jeg har haft hundredvis af mennesker igennem, og jeg har mødt én, som vitterligt var så doven, at vi var nødt til at sige: 'Dig kan vi ikke hjælpe, for du er bare doven,'" siger han.

Resten vil bare gerne i gang.

"Folk er jo ikke dovne. De hader at gå rundt hjemme og have det skidt. Der er bare nogle ting, der skal løses. Og når de er klar, kan de godt komme videre," siger Steffen Rasmussen.

Det hjælper ikke at presse folk, som i forvejen er pressede, mener Steffen Rasmussen. Man bør snarere investere i mennesker.

[Foto: Tor Birk Trads]

Invester i mennesker

I den politiske debat fylder frygten for dovenskab og misbrug af systemet uforholdsmæssigt meget, mener han. Og det fører til kortsigtede indgreb, der rammer de marginaliserede grupper og skader mere, end det gavner.

"Den der tese med, at folk ikke gider og bare skal presses; den er forfejlet og skaber bare flere folk på overførselsindkomster," siger Steffen Rasmussen.

Han ser hellere, at man tænker det sociale arbejde som en langsigtet investering, hvor man giver udsatte mennesker en hånd med at få løst de sociale problemer, der står i vejen for at få dem ind på arbejdsmarkedet.

"Du ryger måske hash, fordi du har det svært; du har problemer med din selvtillid; du bliver ensom i weekenden. Alt det skal du måske have hjælp til. Men hvis vi tænker hele vejen rundt og tager det lange træk, så kommer folk også i arbejde eller uddannelse. Det er jo det, jeg kan se hernede," siger Steffen Rasmussen.

Og Henrik Lind er enig. For ham handler det om at betragte sårbare og udsatte mennesker som individer med forskellige behov og potentialer og ikke som en samlet masse.

"Der er brug for en hjælp, som er skræddersyet og målrettet til behovet. Det er jo i virkeligheden udtryk for en liberal tankegang om at have fokus på det enkelte menneskes frihed og det at tage ansvar for sig selv," siger Henrik Lind og tilføjer:

"Det er princippet om at være sin egen lykkes smed – bare ikke for milliardærer og baroner, men for dem, der af den ene eller den anden grund er kommet skævt ind på livet."

Kæmpe maskineri, lille effekt

Henrik Lind pointerer, at samfundet har en begrænset mængde ressourcer. Og dem gælder det om at få mest muligt ud af.

"Det handler jo om at rette indsatsen mod dem, der gerne vil hjælpes, og hvor der er størst sandsynlighed for, at der er et udbytte af hjælpen," siger han.

Henrik Lind understreger, at der ikke er nogen, der skal lades i stikken, men at det ikke giver mening at give alle det samme tilbud og de samme krav.

"Men for mig handler det om at gøre en forskel for nogle mennesker og om, at vi har et maskineri, som vi skal have til at fungere bedre, for det er et kæmpe maskineri, og det hoster ikke ret meget effekt ud," siger han og fortsætter:

"På det sociale område gør man i hvert fald et eller andet rivravruskende forkert. Når Steffen kan gøre det, han kan, med de midler, han har, så er der nok nogle ting, vi godt kunne kigge en lille smule på."

Steffen Rasmussen indsparker, at han elsker velfærdsstaten og gerne betaler mere i skat.

"Men jeg har ikke lyst til et samfund, hvor alle folk er på overførselsindkomster. Det gør, at der ikke er råd til nok pædagoger i børnehaverne og folk nok på plejehjemmene," siger han og fortsætter:

"Jeg er nødt til at erkende, at der er nogle ting i min velfærdsstat, som ikke fungerer og godt kan tåle at blive drevet lidt mere virksomhedsorienteret. Samtidig er der nogen, som godt kan lide de frie markeds kræfter, men som er nødt til at erkende, at der skal være noget, der støtter under de svageste.

Som et tankeeksperiment foreslår Henrik Lind, at man lod de 500 mest kompetente ledere i Danmark bruge hver tre år af deres liv i offentligt regi, til offentlig løn, og gav dem mandat til at drive det offentlige som en privat virksomhed.

"Jeg tror, vi ville se ledere, der kunne motivere deres medarbejdere; kunne sætte konkrete mål op; som ville lægge både pres og ansvar på de ansatte, men som også ville sikre, at man ville kunne levere på det," siger han og tilføjer:

"Der skal i hvert fald noget til, som ikke bare er justeringer. For ellers bliver det bare nogle små bump på vejen i den der kæmpe konstruktion af et offentligt system, vi har fået skabt."